

Høring - Ordensbekendtgørelsen

Bogomtale - Straffeprocessuel Oversigt

Erstatningsnævnets Årsberetning 2008

62. Anke - Forkyndelse - Varetægtsfængsling - Undvigelsesrisiko
63. Offentlig orden - Medvirken - Ungdomshuset - Knibtangsmånøvre - Beviser
64. Forsvarere - God advokatskik - Vidner - Spørgsmål om tidligere straffet
65. Narkotika - Våbenbekendtgørelsen - Betinget straf - Langvarig sagsbehandling og personlige forhold
66. God advokatskik - Forsvarere - Forsvarerskifte - Klientfiskeri - Irettesættelse
67. Erstatning - Varetægten overstiger straffen - Anklagemyndighedens opfattelse af misforhold
68. Færdselsloven - Hastighed - Ulovlig skiltning - Frifindelse - Sagsomkostninger til valgt forsvarer
69. Våbenloven - Tilregnelser - Frifindelse

LANDSFORENINGEN AF FORSVARSADVOKATER

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen

Amagertorv 11
10. juni 2009

Vedr.: Sagsnr. 2009-945-1475. Høring over udkast til forslag til ændring af ordens-
bekendtgørelsen.

Justitsministeriet har med skrivelse af 27. maj 2009 anmodet om Landsforeningens
bemærkninger til ovennævnte udkast.

Materialet har været udsendt til bestyrelsen, der tidligere med høringssvar af 20. april
2009 har kommenteret lovforslaget om indsatsen mod bandekriminalitet.

Bestyrelsen kan tiltræde de betænkeligheder, der er udtrykt særligt af Advokatrådet
om det påtænkte kriterium for meddelelse af såkaldte zoneforbud som værende vagt,
og kan tiltræde, at der bør være mulighed for at indbringe den administrative afgørel-
se for en dommer inden for 24 timer.

Bestyrelsen minder om, at indskrænkende fortolkningsbidrag, der kun fremgår af for-
arbejder og bemærkninger, har det med at blive glemt, således som man har kunnet se
det med visitationszoner, hvor anvendelsen i dag med hensyn til tidsmæssig og sted-
lig udstrækning næppe lever op til forudsætningerne ved reglernes vedtagelse.

På tilsvarende måde kan man befrygte, at udkastets § 6, stk. 4, med den pågældende
formulering kan blive brugt ud over forudsætningerne i bemærkningerne.

På bestyrelsens vegne

Elsebeth Rasmussen

Østre Landsret
Præsidenten

Den 13. maj 2009
J.nr. 39A-ØL-2-06

Til de beneficerede advokater i Østre Landsrets kreds.

Det følger af retsplejelovens § 907, stk. 1, at såfremt anklagemyndigheden vil anke til skade for tiltalte efter § 902, jf. § 904, eller kontraanke til skade for tiltalte over for tiltaltes anke efter samme bestemmelser, så skal en meddelelse om anke være landsretten i hænde inden udløb af fristen for anklagemyndighedens anke eller kontraanke. Genpart af ankemeddelelsen sendes så vidt muligt samtidig til tiltalte med almindeligt og anbefalet brev og med almindeligt brev til byretten og tiltaltes forsvarer.

Efter anmodning fra anklagemyndigheden vil Østre Landsret fra den 15. maj 2009 sende en bekræftelse til anklagemyndigheden på modtagelsen af anklagemyndighedens ankemeddelelse, herunder med oplysning om modtagelsesdatoen.

Østre Landsret forventer, at ekstrakter i straffesager herefter indeholder følgende vedrørende anklagemyndighedens dokumentation af ankens rettidighed:

- 1) landsrettens kvitteringsskrivelse for modtagelse af anklagemyndighedens ankemeddelelse,
- 2) postkvittering vedrørende afsendelsen af anbefalet brev til tiltalte og
- 3) kopi af det almindelige brev afsendt til tiltalte.

Denne orientering er sendt til statsadvokaterne i Østre Landsrets kreds, til de beneficerede advokater i Østre Landsrets kreds og til Landsforeningen af forsvarsadvokater.

Med venlig hilsen
Bent Carlsen

/

Ellen Busck Porsbo

Bogomtale - Straffeprocessuel Oversigt

Jørgen Jochimsen, hvis forfatterskab også omfatter "Hovedforhandling i Straffesager" og "Straffesager for Landsretten", har udgivet ovennævnte bog på Thomson Reuters, 336 sider, indbunden, kr. 596 + moms.

Undertitlen er "- regler og afgørelser om betingelser, frister, fremgangsmåde m.v."

Som forfatteren skriver i forordet: "Der er intet mystisk omkring frister. De er der bare, og man skal vide, at de er der."

Spørgsmålet om overholdelse heraf er et jævnlige tilbagevendende tema i behandling af straffesager - også at de samme fejl begås med kort interval.

Der er en udførlig indholdsfortegnelse, hvoraf ikke mindst kapitel 11 om oversigt over frister må være nyttig for praktikerne. Derudover et domsregister, lovregister og stikordsregister.

Anmelderen glæder sig over, at der er henvisning til en lang række afgørelser gengivet i Landsforeningens Meddelelser, senest Lf.Medd. 90/2008 om nye påstande i forbindelse med et genoptaget kæremål.

Bogen kan anbefales.

Erstatningsnævnets Årsberetning 2008

Årsberetningen, der udkom i maj 2009 og kan genfindes på hjemmesiden www.erstatningsnaevnet.dk, er på 50 sider.

Sagstilgangen har været faldende i 2008. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var 71 kalenderdage. 80% af sagerne var afgjort inden 98 dage.

Det er politiet, der skal inddrive regres mod skadevolderne af de udbetalte erstatninger. Procenten her er faldende, ca. 2,5% mod 3,8% i 2007.

Blandt afgørelserne er en sag gengivet side 8, hvor nævnet afslog at give erstatning for begravnelsesudgifterne vedr. en mand, der blev skudt af politiet. Der blev rejst straffesag mod betjentene, der imidlertid blev frifundet på grund af nødværge. Heref-

ter var der ikke tale om en straffelovsovertrædelse. Nævnet henviste til betænkning 751/1975, side 34.

Landsforeningens Meddelelse 62/2009

Anke - Forkyndelse - Varetægtsfængsling - Undvigelsesrisiko

Retsplejelovens § 762 og § 907

Anklagemyndighedens anke blev afvist, da genpart af ankemeddelelse ikke var sendt domfældte til dennes folkeregisteradresse inden ankefristens udløb. Den omstændighed, at anklagemyndigheden havde sendt et udleveringsbevis til fængslet vedlagt en genpart af ankemeddelelsen, hjalp ikke, da T efter byrettens dom var blevet løsladt af byretten, og han - uanset varetægtsfængsling af landsretten - endnu ikke var anbragt i arresthus og derfor ikke kunne få overgivet ankemeddelelsen.

Til gengæld valgte landsretten at varetægtsfængsle T, der var mødt op ved begyndelsen af ankebehandlingen, men valgte at absentrere sig efter 1½ time, mens landsretten voterede.

ØL 21. afd. a.s. S-9-09, 16/4 2009

T sad varetægtsfængslet 10/4 - 11/12 2008, hvor byretten idømte ham en fængselsstraf på 1 år og 9 måneder bl.a. for et hjemmerøveri og for rufferi. Anklagemyndigheden begærede ham fortsat varetægtsfængslet, men byretten løslod uden at give opsættende virkning. Landsretten ændrede resultatet den 17/12 2008, men trods spærrekort lykkedes det ikke at anholde T inden hovedforhandlingen. Her blev spørgsmålet om afvisning af anklagemyndighedens anke forlods behandlet. T var mødt.

Der citeres fra kendelsen:

"Anklageren redegjorde for de akter, der havde betydning herfor, under fornøden dokumentation. Der fremlagdes i den forbindelse bl.a. udateret udleveringsbevis til Københavns Fængsler vedlagt ankemeddelelse af 19. december 2008. Der fremlagdes endvidere anklagemyndighedens brev af 23. december 2008 til forsvareren vedlagt en begæring om varetægtsfængsling og ankemeddelelsen af 19. december 2008. Det fremgår i øvrigt af sagen, at Østre Landsret modtog ankemeddelelsen pr. telefaks den 19. december 2008, og at landsretten modtog den originale ankemeddelelse den 29. december 2008.

Af udskrift fra Det Centrale Person Register fremgår, at tiltalte siden den 1. januar 2007 har været tilmeldt folkeregisteret på adressen X.

Anklageren oplyste, at det ikke er lykkedes politiet at anholde tiltalte efter Østre Landsrets kendelse om varetægtsfængsling af 17. december 2008.

Spørgsmålet om ankeforholdene blev herefter procederet.

Anklageren gjorde navnlig gældende, at anken er sket rettidigt/bør admitteres, selv om der ikke er sendt brev til tiltaltes folkeregisteradresse. Tiltalte blev varetægtsfængslet af Østre Landsret den 17. december 2008. Anklagemyndigheden gik ud fra, at tiltalte den 19. december 2008, da ankemeddelelsen blev udarbejdet, var indsat som varetægtsarrestant i Københavns Fængsler, og sendte derfor inden ankefristens udløb et udleveringsbevis vedlagt ankemeddelelsen til Københavns Fængsler. Dette udleveringsbevis blev først modtaget af anklagemyndigheden uden udleveringspåtegning den 29. december 2008.

Forsvareren gjorde gældende, at anken skal afvises, idet den er iværksat for sent. For det første er ankemeddelelsen sendt til landsretten pr. telefax den 19. december 2008, men blev ikke samtidig fulgt op med afsendelse af den originale ankemeddelelse. Således blev den originale ankemeddelelse først sendt til forsvareren den 23. december 2008, og formentlig også på dette tidspunkt til landsretten, hvor de er påstemplet modtaget den 29. december 2008. For det andet er genpart af ankemeddelelsen ikke sendt "samtidig" til forsvareren, og endelig er genpart af ankemeddelelsen ikke sendt til tiltaltes folkeregisteradresse, hverken ved almindeligt eller anbefalet brev.

Forsvareren oplyste, at tiltalte frafalder sin kontraanke, hvis anklagemyndighedens anke afvises.

Retten optog sagen til afgørelse og gik til votering.

Ved rettens tilbagevenden til retslokalet oplyste forsvareren, at domfældte under rettens votering var gået på toilettet og ikke var vendt tilbage derfra.

Retten holdt en kort pause for at afvente domfældtes tilbagekomst.

Forsvareren oplyste nu, at domfældte tilsyneladende havde forladt retsbygningen, og at det ikke var lykkedes at træffe ham på mobiltelefon.

Der afsagdes følgende

K e n d e l s e:

Det fremgår af retsplejelovens § 907, stk. 1, bl.a., at ankemeddelelsen, hvis anklagemyndigheden vil anke til skade for tiltalte efter § 902, jf. § 904, skal være landsretten i hænde inden udløbet af fristen for anke. Genpart af ankemeddelelsen sendes så vidt muligt samtidig til tiltalte med almindeligt og anbefalet brev og med almindeligt brev til byretten og tiltaltes forsvarer. Er tiltalte varetægtsfængslet eller undergivet anden foranstaltning, kan genpart af ankemeddelelsen dog sendes som almindeligt brev til det varetægtsfængsel (arresthus) eller den institution, hvor tiltalte er anbragt.

I bemærkningerne til bestemmelsen (lovforslag nr. 78, folketingsåret 2007/2008, 2. samling, side 29) er der anført bl.a.:

"Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.*, at anklagemyndighedens ankemeddelelse i tilfælde, hvor anklagemyndigheden anker til skade for tiltalte, skal være landsretten i hænde inden udløb af ankefristen. Desuden skal genpart af ankemeddelelsen så vidt muligt samtidig, dog senest på ankefristens sidste dag, sendes til tiltalte ved almindeligt og anbefalet brev og ved almindeligt brev til den pågældende byret og tiltaltes forsvarer, jf. *stk. 1, 2. pkt.* Det er en betingelse for ankens rettidighed, at disse breve så vidt muligt afsendes, men ikke, at tiltalte modtager meddelelsen, herunder eventuelt afhenter det anbefalede brev. At brevene så vidt muligt skal sendes til tiltalte sigter til, at brevene skal sendes til tiltaltes folkeregisteradresse eller den adresse, som tiltalte har oplyst i retten, jf. nedenfor. Har tiltalte ingen folkeregisteradresse, og har tiltalte ikke i retten oplyst en adresse, som brevene kan sendes til, er det som udgangspunkt ikke muligt for anklagemyndigheden at sende brevene til tiltalte. Anklagemyndigheden skal kunne dokumentere afsendelsen, f.eks. ved postkvittering vedrørende afsendelsen af et anbefalet brev og ved brevkopi vedrørende det almindelige brev.

Det forudsættes, at underretning kan sendes til tiltaltes folkeregisteradresse, med mindre tiltalte i retten har oplyst en anden adresse, hvortil han eller hun ønsker underretningen sendt. Retsformanden forudsættes i sin vejledning af tiltalte om reglerne for anke at vejlede herom. Er anklagemyndigheden ikke bekendt med tiltaltes adresse - f.eks. fordi den tiltalte i retsmødet ikke har oplyst en adresse, og tiltalte i folkeregisteret er registreret som værende uden fast bopæl, forsvundet eller udrejst af landet - kan fremsendelse af genpart undlades.

Hvis tiltalte efter sagens afgørelse er varetægtsfængslet eller undergivet anden foranstaltning, jf. § 769, kan genpart af ankemeddelelsen sendes som almindeligt brev til det varetægtsfængsel (arresthus) eller den institution, hvor tiltalte er anbragt, jf. *stk. 1, 3. pkt.* Det forudsættes i den forbindelse, at overgivelsen til tiltalte kan dokumenteres ved f.eks. attestation eller lignende...."

Landsretten finder på dette grundlag, at det var en betingelse for ankens rettidighed, at anklagemyndigheden sendte en genpart af ankemeddelelsen med almindeligt og anbefalet brev til tiltaltes folkeregisteradresse inden ankefristens udløb, hvilket ikke skete. Den omstændighed, at anklagemyndigheden inden ankefristens udløb havde sendt et udleveringsbevis til Københavns Fængsler vedlagt en genpart af ankemeddelelsen, kan ikke føre til et andet resultat, da tiltalte - uanset han var blevet varetægtsfængslet af Østre Landsret - endnu ikke var anbragt i arresthus og derfor ikke kunne få overgivet ankemeddelelsen.

Herefter, og da overskridelsen af ankefristen ikke skyldes grunde, som ikke kan tilregnes anklagemyndigheden, jf. retsplejelovens § 910, stk. 2, afviser landsretten anklagemyndighedens anke, jf. § 910, stk. 1.

T h i b e s t e m m e s :

Anklagemyndighedens anke afvises."

Som trøstpræmie anmodede anklagemyndigheden om varetægtsfængsling af T. Forsvareren protesterede under henvisning til den skete langvarige varetægtsfængsling.

Her afsagde landsretten sålydende

K e n d e l s e :

"Efter udfaldet af byretsdommen og henset til, at domfældte siden Østre Landsrets kendelse af 17. december 2008 har undgået at blive varetægtsfængslet, og nu har forladt retsmødet i dag, uden at det er muligt at komme i kontakt med ham, findes der bestemte grunde til at antage, at han vil unddrage sig fuldbyrdelsen af dommen.

Betingelserne for varetægtsfængsling i medfør af retsplejelovens § 769, stk. 1, jf. § 762, stk. 1, nr. 1, er herefter opfyldt.

Der er som følge heraf ikke anledning til at tage stilling til de af anklageren i øvrigt påberåbte fængslingsgrunde."

- oo0oo -

Forsvareren tilføjer bl.a., at T formentlig valgte at forsvinde, da han overhørte en telefonsamtale, som anklageren havde med politiet om at sende et par mænd, der kunne sørge for transport af klienten, der ved landsrettens kendelse af 5. februar 2009 var

blevet varetægtsfængslet, indtil der var afsagt dom i ankesagen. Da landsrettens vote-ring havde taget mere end 1 time, stod det efterhånden klart, at de ikke kunne nå at gennemføre hovedforhandlingen, der derfor måtte forventes udsat, hvis T ikke fik medhold i sin begæring om afvisning af anken. T ønskede tilsyneladende fortsat ikke at sidde varetægtsfængslet under ankesagen, hvorved hans afsoning reelt ville ske på vilkår, der var ringere end ved "normal" strafafsoning. Han forsvandt derfor på ny til overraskelse for alle - ikke mindst hans hustru, der sad på en af tilhørerpladserne.

- oo0oo -

Der henvises til de tre Vestre Landsretsafgørelser i Lf.Medd. 29/2009. En af afgørelserne er tillige i U 2009.1080 V.

Landsforeningens Meddelelse 63/2009

Offentlig orden - Medvirken - Ungdomshuset - Knibtangsmanøvre - Beviser

Straffelovens § 134 a

26 personer i alderen 16 - 65 år blev den 1/3 2007 anholdt sammen med 23 andre på Nørrebrogade, efter at politiet havde foretaget en såkaldt knibtangsmanøvre, ved at politiets gruppevogne fra Sjællandsgade kørte ud på Nørrebrogade og derved satte en kile ind i en demonstration ved 17-tiden. Efterfølgende blev 23 af de senere 26 tiltalte varetægtsfængslet, mens 3 blev løsladt.

Ved byrettens dom af 14/3 2008, hvor de pgl. 26 personer var tiltalt efter straffelovens § 134 a og § 119, jfr. § 245, stk. 1, til dels jfr. § 21 og § 23, stk. 1, blev alle frifundet. Nærmere herom i Lf. Medd. 34/2008.

Sagen blev anket af anklagemyndigheden med endelig påstand om domfældelse af alle de tiltalte for overtrædelse af straffelovens § 134 a, idet de tiltalte undlod at efterkomme politiets påbud om at forlade stedet, hvorved de, efter at demonstrationen var blevet opløst, tilsluttede sig gruppen af uromagere og fredsforstyrrere, som talrige gange kastede sten og andre genstande mod politiet. Også i landsretten blev de frifundet. Landsrettens dom er på 24 sider, hvorfor der kun nedenfor gives et kort sammendrag.

ØL 5. afd. S-1584-08, 15/5 2009

Frem til side 13 gengives i ankedommen de tiltaltes supplerende forklaringer og oplysninger om personlige forhold.

Fra side 13 er gengivet forklaringer fra bl.a. politikommissær P, vicepolitiinspektør V, politikommissær S, vicepolitikommissærerne J, C og O.

Forklaringerne vedrørte den overordnede strategi, opløbsformularens anvendelse og deltagernes mulighed for at forlade stedet.

Fra side 17 gengives uddrag af landsrettens præmisser:

"Som anført af byretten må demonstrationen, der udgik fra Blågårds Plads, anses for en lovlig demonstration, som politiet tog ansvaret for, herunder for hvilken vej demonstrationen skulle bevæge sig. Under demonstrationen, som havde deltagelse af mere end 1.000 personer, der bevægede sig ad Nørrebrogade mod Jagtvej, blev politiet flere gange angrebet med kasteskyts i form af blandt andet flasker og brosten, ligesom flere af de deltagende var maskerede eller bar hætter.

Det fremgår af de foreviste videoklip, at demonstrationen bevægede sig frem i ryk, og at langt hovedparten af deltagerne bevægede sig roligt ad ruten uden at deltage i de fysiske angreb på politiet, men at enkelte enten alene eller i mindre grupper flere steder på ruten kastede med blandt andet sten og flasker, herunder mod politiet.

Omkring kl. 17.42 opstod der ved hjørnet af Kapelvej og Nørrebrogade en konfrontation mellem flere demonstranter i den forreste del af demonstrationen og politiet i form af angreb mod politiet, herunder med kast af flasker og brosten mod politiet og politiets køretøjer, da politiet søgte at føre demonstrationen til venstre ad Kapelvej. Blandt angriberne og i deres nærhed ses på videoklippene en del maskerede personer. I den forbindelse stoppede demonstrationen, der, da politiet efter få minutter havde opgivet at føre demonstrationen ad Kapelvej, fortsatte ad Nørrebrogade mod Jagtvej med muren til Assistens Kirkegård på venstre side. Der ses også på videoklippene i denne forbindelse foran demonstrationen almindeligt forbipasserende, herunder på cykel.

Landsretten finder, at den forreste del af demonstrationen i forbindelse med dette angreb udviklede sig til et opløb, men der er ikke grundlag for at fastslå, at demonstrationen som sådan derved blev et opløb.

Omkring kl. 17.46 ses på videoklip opbygningen af en barrikade på Nørrebrogade, og omkring kl. 17.50, hvor den væsentligste del af demonstrationen endnu ikke var nået

så langt frem, ses deltagere grave brosten op langs kirkegårdsmuren, hvoraf nogle blev samlet op af enkelte af de forbipasserende.

Politikommisær S har forklaret, at politiet kl. 17.50 og kl. 17.51 gennem de højtalere, der var placeret på hollændervognene bag demonstrationen, sagde, at demonstrationen skulle fortsætte ud ad Nørrebrogade. De pågældende hollændervogne befandt sig da muligvis omkring Kapelvej. Politiets radiokommunikation viser også, at det var politiets hensigt på dette tidspunkt at få demonstrationen til at bevæge sig videre ud ad Nørrebrogade.

Omkring kl. 17.51 ses på et videoklip, at en af politiets hundevogne kørte igennem den forreste del af demonstrationen med udrykningshornet aktiveret, og at hundevognen i den forbindelse blev angrebet med kasteskyts.

Landsretten bemærker herefter, at således som tiltalen er formuleret, angår denne tilslutning til gruppen af uromagere og fredsforstyrrere ved at undlade at efterkomme politiets påbud om at forlade stedet, hvilket påbud ikke var givet på dette tidspunkt. Tiltalen omfatter således ikke de beskrevne episoder.

Kl. 17.51 kan på et af videoklippene høres opløbsformularen. Det fremgår af et videoklip optaget af TV2 News fra en helikopter, at den forreste del af den samlede del af demonstrationen da befandt sig omkring Frederik den VII's gade, mens en lille gruppe med et banner befandt sig længere fremme mod Sjællandsgade. Af et videoklip optaget fra kirkegårdsmuren over for hjørnet af Nørrebrogade og Sjællandsgade fremgår, at der omkring dette tidspunkt var relativt roligt umiddelbart foran politiets hollændervogne, som på Nørrebrogade holdt med front mod demonstrationen foran denne. Ca. kl. 17.52 høres flere gange umiddelbart efter hinanden opløbsformularen, i hvilken forbindelse deltagerne i demonstrationen også blev bedt om at forlade stedet, og ca. kl. 17.53.30 blev det over politiets højtalere to gange sagt, at demonstrationen var opløst, og at deltagerne skulle gå tilbage mod Søerne. Det er ubestridt, at dette blev sagt via de højtalere, som befandt sig på hollændervogne foran demonstrationen. Demonstrationen stod da ifølge videoklipet næsten stille, og da demonstrationen ca. kl. 17.54.20 bevægede sig lidt frem igen, kan det høres, at der over højtalerne blev sagt "gå tilbage".

Af et næsten samtidigt videoklip med tidsangivelsen kl. 17.52 til kl. 17.53 optaget længere tilbage i demonstrationen lidt inde ad Frederik den VII's Gade, som er sidegaden til Nørrebrogade umiddelbart før Sjællandsgade, fremgår, at deltagerne bevægede sig roligt fremad. Ca. kl. 17.51 ses politiets hundevogn passere med udrykningshornet aktiveret. Der ses enkelte kast, og opløbsformularen eller andre påbud fra politiet kan ikke høres.

Det lægges efter blandt andet forklaringerne fra vicepolitikommissær C og vicepolitikommissær O til grund, at det, da demonstranterne var blevet bedt om at forlade stedet, ikke for de enkelte deltagere i større omfang var muligt at forlade demonstrationen ved at fortsætte ad Nørrebrogade, ligesom C har forklaret, at større grupper ikke kunne forlade demonstrationen ad Sjællandsgade. Dette støttes også af de foreviste videoklip, hvor der kun ses enkelte, som forlader demonstrationen gennem sidegaderne. Deltagerne i den forreste del af demonstrationen måtte derfor for at forlade demonstrationen gå tilbage ad Nørrebrogade mod Søerne i overensstemmelse med de anvisninger, som vicepolitikommissær O gav over højtalerne på hollændervognene foran demonstrationen. Endelig kan det som anført lægges til grund, at den bagerste del af demonstrationen på i det væsentlige samme tidspunkt, som opløbsformularen blev givet første gang, blev bedt om at gå frem ad Nørrebrogade. Der er ikke forevist videoklip, der viser, at der var mange deltagere, der forlod demonstrationen ad Nørrebrogade mod Søerne.

På en videooptagelse optaget fra en politibil placeret i Sjællandsgade ses omkring kl. 17.55, at den forreste del af demonstrationen var standset muligvis for rødt lys på Nørrebrogade, hvorefter demonstrationen på ny fortsatte ad Nørrebrogade, efter at hollændervognene, som holdt med front mod demonstrationen på Nørrebrogade, ca. kl. 17.55.40 var begyndt at bakke i retning mod Nørrebros runddel. Der ses på klippet enkelte maskerede og enkelte, der forlod demonstrationen ved at gå ad Sjællandsgade. Samtidig ses på klippet, at et stort antal fredelige deltagere i demonstrationen på Nørrebrogade passerede Sjællandsgade, indtil politiet ca. kl. 17.57 satte kilen ind fra Sjællandsgade. Endvidere kan det på et samtidigt videoklip optaget fra kirkegårdsmuren på den modsatte side af Nørrebrogade høres, at det over en højtaler flere gange, senest omkring kl. 17.56, blev sagt, at demonstrationen skulle trække sig tilbage ad Nørrebrogade mod Søerne og Kapelvej.

Det fremgår af flere videoklip, at den allerforreste del af demonstrationen før passagen af Sjællandsgade havde udviklet sig til optøjer med grove angreb mod politiet, idet der fra dels personer placeret foran den forreste samlede del af demonstrationen dels fra de forreste rækker i den samlede del af demonstrationen af et antal personer kontinuerligt efter, at demonstrationen var blevet opløst, blev kastet sten mod politiet. Det fremgår imidlertid også af videoklip, at der på fortovet langs kirkegårdsmuren passerede fodgængere, og at der under politiets tilbagetrækning på Nørrebrogade befandt sig en række personer, herunder fotografer, som stod passivt op ad muren.

Landsretten lægger efter den samlede bevisførelse herefter til grund, at det på et tidspunkt, før politiet satte kilen ind, må have været klart for samtlige de tiltalte, at der i demonstrationen deltog nogle personer, som angreb politiet blandt andet med kaste-

skyts. Landsretten finder det imidlertid ikke mod de tiltaltes benægtelse bevist, at de tiltalte, efter at påbuddet om at forlade stedet var blevet givet, har befundet sig i de forreste rækker blandt de pågældende angribere, eller at de efter dette tidspunkt har befundet sig i de enkelte mindre grupper længere tilbage i demonstrationen, hvorfra politiet også blev angrebet.

Derimod lægger landsretten efter videoklippene i overensstemmelse med de tiltaltes forklaringer til grund, at de tiltalte bortset fra de tiltalte (.. 2, 6, 12 og 16 ..) befandt sig i den ganske store gruppe af fredelige demonstranter, som bag gruppen af uromagere umiddelbart før indsættelsen af kilen eventuelt langs kirkegårdsmuren passerede Sjællandsgade på Nørrebrogade i retning mod Nørrebro Runddel.

Landsretten lægger efter det videoklip fra Sjællandsgade, hvor det af en polititjenestemand kl. 17.56.15 siges, at den hårdeste flok havde passeret Sjællandsgade, til grund, at det til en vis grad beroede på en tilfældighed, hvor i denne fredelige del af demonstrationen, der derefter passerede Sjællandsgade, kilen blev sat ind kl. 17.57, og hvem der derfor blev anholdt og senere tiltalt under denne sag.

Spørgsmålet er herefter, om de tiltalte (.. 1, 3, 5, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 og 26 ..) ved at gå frem som en del af den fredelige del af demonstrationen, efter at politiet havde påbudt deltagerne at forlade stedet og havde opløst demonstrationen, har tilsluttet sig gruppen af uromagere og fredsforstyrrelser, som i det væsentligste befandt sig allerforrest i demonstrationen.

Herom bemærkes for det første, at der ikke er rejst tiltale efter straffelovens § 134, og det forhold, at de tiltalte forblev på stedet efter politiets opløsning af demonstrationen, kan ikke i sig selv i den foreliggende sag føre til en domfældelse efter straffelovens § 134 a.

Som det fremgår ovenfor, kan opløbsformularen ikke høres på et videoklip optaget tæt på hjørnet ved Frederik den VII's Gade kl. 17.52 til kl. 17.53. Herefter finder landsretten det efter støjniveauet på de afspillede videooptagelser og usikkerheden om, hvor de enkelte tiltalte befandt sig, da påbuddene om opløsning og om at forlade stedet blev givet, ikke mod de tiltaltes (.. 3, 5, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 25 og 26 ..) forklaringer godtgjort, at de pågældende i fuldt omfang har hørt disse påbud.

Uanset om de pågældende i et eller andet omfang måtte have hørt de pågældende påbud, finder landsretten under de omstændigheder, som i øvrigt er nævnt ovenfor, herunder at de tiltalte gik som en del af en større gruppe fredelige demonstranter, og at hollændervognene foran demonstrationen bakkede, ikke, at det med den fornødne

sikkerhed er godtgjort, at disse tiltalte ved at gå frem og ikke forlade stedet har tilsluttet sig gruppen af fredsforstyrre og uromagere, der i det væsentlige befandt sig foran eller i de første rækker af den samlede demonstration, og det tiltrædes derfor, at disse tiltalte er blevet frifundet for overtrædelse af straffelovens § 134 a.

Det bemærkes herved, at det ikke kan tillægges betydning, at der efter indsættelsen af kilen på den anden side af denne blev kastet en del brosten mod politiet, da de tiltalte ikke på dette tidspunkt havde mulighed for at forlade området.

For så vidt angår de tiltalte (.. 1, 6, 22, 23 og 24 ..), der efter deres forklaringer, og for så vidt angår de tiltalte (.. 22 og 24 ..) tillige efter foto optaget kl. 17.56.53, ubestridt befandt sig passivt langs kirkegårdsmuren omkring Sjællandsgade i nogle minutter før kilen blev sat ind, og de tiltalte (.. 2 og 16 ..), der ifølge deres egne forklaringer stod på hjørnet ved Sjællandsgade ligeledes i nogle minutter før kilen blev sat ind, og som ifølge deres forklaringer forholdt sig passivt der, idet de ikke ønskede at være en del af demonstrationen længere, finder landsretten, at disse tiltalte utvivlsomt i hvert fald en gang må have hørt politiets påbud om at forlade stedet, hvilket senest blev sagt omkring kl. 17.56.

Landsretten finder imidlertid, at disse tiltalte ved at blive på de pågældende steder og forholde sig passivt ikke kan siges at have tilsluttet sig gruppen af uromagere og fredsforstyrre, og landsretten tiltræder derfor, at også de tiltalte (.. 1, 2, 6, 16, 22, 23 og 24 ..) er blevet frifundet.

(.. 12 ..) har ikke kunnet forklare, hvorledes han bevægede sig i en periode, før kilen blev sat ind, men efter det ovenfor anførte om den store mængde fredelige demonstranter, der bevægede sig forbi Sjællandsgade, findes det i mangel af mere præcise oplysninger om hans færden betænkeligt at anse det for bevist, at han havde tilsluttet sig gruppen af fredsforstyrre og uromagere, og det tiltrædes derfor, at også han er blevet frifundet for overtrædelse af straffelovens § 134 a.

Landsretten bemærker i øvrigt generelt, at det forhold, at flere af de tiltalte på et tidspunkt, før politiet gav påbud om at forlade stedet, eller på ikke nærmere angivne tidspunkter har befundet sig i nærheden af stenkastere eller uromagere i øvrigt, eller at de har været maskerede, ikke, således som tiltalen er formuleret, under de i øvrigt foreliggende omstændigheder kan anses for tilstrækkeligt til at domfælde de pågældende.

Tilsvarende gælder også således som tiltalen er formuleret, at det forhold, at (.. 25 ..) på et uvist tidspunkt har givet en brosten videre, ikke kan anses for tilstrækkeligt bevis for, at hun har tilsluttet sig gruppen af fredsforstyrre og uromagere.

For så vidt angår (.. 10 ..) bemærkes særskilt, at det forhold, at han bar beskyttelse på armene under tøjet ikke i sig selv eller i kombination med de øvrige omstændigheder kan føre til en domfældelse efter straffelovens § 134 a.

Landsretten stadfæster derfor dommen."

Landsforeningens Meddelelse 64/2009

Forsvarere - God advokatskik - Vidner - Spørgsmål om tidligere straffet

Retsplejelovens § 126 og § 185

Advokat A spurgte som forsvarer i en straffesag et vidne, klageren K, om han var tidligere straffet. K bekræftede at være straffet 13 år tidligere. Ifølge det til sagen oplyste, greb dommeren ind og "drog den konsekvens, som retten fandt fornøden". K klagede til Advokatnævnet, der fandt, at A var gået videre, end berettiget varetagelse af klientens interesser tilsagde, og herved havde tilsidesat god advokatskik, og idømte en bøde på 10.000 kr.

Advokatnævnet 6/11 2008

Klager K var indkaldt som vidne i en straffesag mod advokat A's klient. Under afhøringen spurgte A K, om han tidligere var straffet, hvilket K bekræftede at have været for 13 år siden.

Ifølge det til sagen oplyste greb dommeren ind og "drog den konsekvens, som retten fandt fornøden", og afhøringen blev i det væsentlige ikke taget til referat.

K gjorde gældende, at A havde tilsidesat god advokatskik, og anførte, at dommeren havde meddelt A, at han ikke måtte stille spørgsmålet, hvortil A svarede, at "nu har jeg gjort det og fået et svar", og at A efterfølgende fik en "skideballe" af dommeren.

A bestred det beskrevne forløb, der dog var genkendeligt, men påstod sagen afvist som uegnet til behandling ved advokatmyndighederne. Retten havde grebet ind i det omfang, den skønnede relevant, og drog den fornødne konsekvens. Afhøringen blev i det væsentlige ikke taget til referat.

Resten er citat af kendelsen:

"Nævnets afgørelse og begrundelse:

Indledningsvis bemærker nævnet, at nævnet har kompetence til at vurdere, om der er sket tilsidesættelse af god advokatskik, uanset at den påklagede episode har fundet sted ved en domstol.

Nævnet finder at kunne lægge til grund, at indklagede har spurgt klager som vidne i en straffesag mod indklagedes klient om klager tidligere var straffet.

Nævnet finder, at indklagede ved den udviste adfærd er gået videre end berettiget varretagelse af sin klients interesser har tilsagt og herved har tilsidesat god advokatskik, jfr. retsplejelovens § 126, stk. 1.

Som følge af det anførte pålægger nævnet indklagede i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 1, en bøde til statskassen på 10.000 kr.

Indklagede kan indbringe nævnets afgørelse af adfærdsklagen for retten inden 4 uger efter modtagelsen af kendelsen, jf. retsplejelovens § 147 d."

- oo0oo -

Der er ikke i kendelsen henvisning til RPL § 185 om fremgangsmåden ved stillelse af sådanne spørgsmål, hvis de bør stilles.

Landsforeningens Meddelelse 65/2009

Narkotika - Våbenbekendtgørelsen - Betinget straf - Langvarig sagsbehandling og personlige forhold

Straffelovens § 56 og § 82, lov om euforiserende stoffer § 2, våbenbekendtgørelsens § 43

T på 30 år, der var adskillige gange straffet for samme eller tilsvarende bestemmelser, dømt for bl.a. videresalg af 30 g hash og besiddelse af totenschläger på bopælen i 2007. I byretten idømt 50 dages fængsel ubetinget. Landsretten gjorde straffen betinget under hensyn til det tidsrum, der var forløbet, og de helbredsmæssige oplysninger om tiltalte.

ØL 19. afd. a.s. nr. S-251-09, 2/4 2009

T på 30 år var under en tilståelsessag tiltalt for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer § 2, ved i november 2007 på sin bopæl at have solgt ca. 30 g hash samt ved

ransagning samme dag at have været i besiddelse af 29 g hash og 0,7 g kokain til eget brug.

I forhold 2 overtrædelse af våbenbekendtgørelsens § 43, jfr. § 14, ved samme dag at have været i besiddelse af en totenschläger i lejligheden, selv om han mere end én gang var dømt for samme bestemmelse.

T var tidligere straffet adskillige gange, senest

2002 lov om euforiserende stoffer § 2 og bl.a. våbenbekendtgørelsen med fængsel i 30 dage.

2004 lov om euforiserende stoffer § 2 og våbenlovens § 10 med fængsel i 24 dage.

Byretten udmålte en straf af fængsel i 50 dage og bemærkede:

"Ved strafudmålingen har retten fundet, at tiltaltes fortid med et varigt og fast mønster af ligearteret kriminalitet afgørende taler imod at gøre straffen betinget."

T ankede med påstand om formildelse. Anklagemyndigheden påstod endeligt stadfæstelse.

Der blev til ankesagen foretaget en supplerende personundersøgelse (ikke gengivet i dommen, ER).

T afgav forklaring om sine personlige forhold (ikke gengivet i dommen, men se nedenfor om retsbogen, ER).

Landsretten udtalte:

"Straffen findes passende udmålt.

Under hensyn til det tidsrum, der er forløbet siden forseelsen er begået og de helbredsmæssige oplysninger om tiltalte, finder landsretten, at straffen undtagelsesvist kan gøres betinget som nedenfor bestemt.

I øvrigt stadfæstes dommen."

Vilkårene omfattede 1 års prøvetid med tilsyn af Kriminalforsorgen.

T forklarede om sine personlige forhold, at han ikke havde røget hash siden ultimo 2007. Han havde dårlig hukommelse. Han ventede på at komme til en samtale med kommunen vedrørende flexjob. Han kendte ikke udfaldet af en arbejdsprøvning, han havde været i.

Landsforeningens Meddelelse 66/2009

God advokatskik - Forsvarere - Forsvarerskifte - Klientfiskeri - Irettesættelse

Retsplejelovens § 147 c

Advokat A blev af Advokatnævnet tildelt en irettesættelse for tilsidesættelse af god advokatskik ved at have rettet henvendelse til og ført en samtale med en varetægtsarrestant V. Retten stadfæstede nævnets kendelse og pålagde A at betale sagsomkostninger til nævnet.

Retten i Horsens BS 150-1670/2008, 15/4 2009

Advokat A blev i oktober 2006 af Advokatnævnet tildelt en irettesættelse for tilsidesættelse af god advokatskik ved at have rettet henvendelse til og ført samtale med en varetægtsarrestant V i april 2006.

Det var advokat B, der var blevet beskikket for V i en narkosag.

A sendte en e-mail til advokat B om, at V havde bedt ham overtage forsvaret. "Jeg har i dag møder med en af hans medarbejdere og hans hustru og anmoder venligst om at modtage akterne allerede i dag og om muligt før kl. 12.00 ... Jeg regner med at besøge V i arresten i dag eller i løbet af weekenden."

Det fremgik, at retten og politiet modtog kopi af skrivelsen.

Ifølge advokat B havde advokat A allerede samme formiddag henvendt sig i arresten for at tale med V, idet han angiveligt oplyste at være forsvarer for denne. Arrestforvareren tilkaldte V, der angiveligt på det kraftigste benægtede at have fremsat ønske om forsvarerskifte endsige tale med advokat A.

V havde ved advokat B's besøg samme dag bekræftet, at han ikke ønskede en ny advokat og ikke havde rettet henvendelse til advokat A.

Advokat A derimod hævdede, at V flere gange i marts og april gennem en tredje person havde anmodet advokat A om at overtage forsvaret for ham. V's ægtefælle og en medarbejder skulle ligeledes have videregivet anmodningen om, at advokat A overtog forsvaret for V.

Advokat A mødte op i arresten, hvor arrestforvareren oplyste, at V ikke kunne bekræfte forsvarerskiftet. A talte med V og angiveligt skulle V have nævnt muligheden for at have flere forsvarere.

Advokat B bemærkede hertil, at han og politiet havde overværet hustruens og medarbejderens besøg hos V dagen forinden, uden at forsvarerskifte var blevet nævnt.

Advokatnævnet udtalte bl.a.:

"Advokatnævnet finder, at den borger, der er fængslet, må beskyttes mod at modtage henvendelse fra andre advokater med tilbud om overtagelse af sagen."

Da A efter sine egne oplysninger flere gange i løbet af de foregående måneder havde modtaget anmodning om overtagelse af forsvaret, havde A haft god tid til på rette måde ved henvendelse til retten/anklagemyndigheden og med orientering til advokat B at afklare, hvorvidt V ønskede forsvarerskifte.

Da A uden at følge denne procedure rettede henvendelse til og havde en samtale med V i arresten og alene med en samtidig orientering til advokat B, fandtes advokat A at have tilsidesat god advokatskik og blev tildelt en irettesættelse i medfør af RPL § 147 c, stk. 1.

Under hovedforhandlingen forklarede advokat A bl.a., at en anden arrestant flere gange under møder havde nævnt, at der var en anden arrestant, der gerne ville have ham som forsvarer. Dette var meget normalt. Han fandt først ud af, hvem den anden arrestant var, den 19/4 2006, da V's medarbejder ringede og oplyste, at V tidligere havde prøvet at få fat i A via en medarrestant. Det hastede, da medarbejderen og V's hustru var på en kort visit i Danmark. A havde ikke tid til at ringe til retten om spørgsmålet. Derfor sendte han e-mails og tog ned til arresten.

V ønskede hjælp vedr. en betaling på kr. 150.000, som politiet blokerede for. V's forhold til advokat B var udmærket, men han ville gerne have flere forsvarere. Der var således ikke tale om et forsvarerskifte, men om antagelse af en yderligere forsvarer med særligt henblik på de udlændingeretlige aspekter i V's sag.

A gjorde i øvrigt bl.a. gældende, at retten til at rette henvendelse til V reguleredes af aftalelovens kap. 2 om mellemænd. Nævnet var ikke egnet til at afgøre sagen.

Nævnet afviste bl.a., at sagen havde med aftaleretlige forhold at gøre. Der forelå ingen fuldmagt fra V til A, selv om A havde haft mulighed for at indhente en sådan i perioden fra 18. til 21. april 2006.

Retten begrundelse og afgørelse:

"Efter sagsøgers redegørelse af 2. maj 2006 og hans forklaring lægges det til grund, at sagsøger den 18. april 2006 blev bekendt med, at henvendelsen fra V's medarbejder og hans hustru, som han aftalte møde med 3 dage senere, drejede sig om, at sagsøger skulle overtage hvervet som forsvarer for V. Herefter har sagsøger haft tid til gennem medarbejderen/hustruen eller ved henvendelse til retten/anklagemyndigheden/politiet og med orientering til advokat B at sikre sig, at det var V's eget ønske at skifte forsvarer, inden sagsøger rettede personlig henvendelse til ham i arresten.

Det lægges endvidere til grund, at sagsøger ved sin kontakt til V den 21. april 2006 i arresten rejste spørgsmålet om, hvorvidt V ønskede ham som forsvarer. Retten kan tiltræde, at en fængslet person må beskyttes mod sådanne henvendelser, og det tiltrædes derfor også, at sagsøger har tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1. Sagsøgte har efter retsplejelovens kapitel § 15 b kompetence til at tage stilling til klager over sådanne forhold, og herefter stadfæster retten kendelsen, jf. retsplejelovens § 147 d, stk. 1.

Efter sagens udfald tilkendes der sagsøgte sagsomkostninger som nedenfor bestemt. Beløbet fastsættes med henblik på dækning af sagsøgtes udgift til advokat excl. moms og under hensyn til sagens karakter og omfang. Der er herved lagt vægt på, at sagen er hovedforhandlet inden for én retsdag i forbindelse med to lignende sager mellem samme parter. Sagsøgte er momsregistreret.

Thi kendes for ret:

Advokatnævnets kendelse af 9. oktober 2006 stadfæstes.

Inden 14 dage skal advokat A til Advokatnævnet betale 10.000 kr. til i sagsomkostninger, der forrentes efter rentelovens § 8 a."

Sagen blev behandlet af 3 byretsdommere.

Redaktøren henviser til sin seneste oversigtsartikel Lf. 18/2006, særligt pkt. 3.2.7 og 3.2.11 - 2 advokatnævnskendelser.

Landsforeningens Meddelelse 67/2009

Erstatning - Varetægten overstiger straffen - Anklagemyndighedens opfattelse af misforhold

Retsplejelovens § 1018 a

E blev i sommeren 2005 idømt 3½ års fængsel i en hashsag. Landsretten ændrede i 2006 straffen til 1 års fængsel som følge af, at E blev frifundet i hovedforholdet. Han blev løsladt af landsretten, men havde på det tidspunkt siddet 75 dage for meget, hvilket forsvareren søgte takstmæssig erstatning for, men fik administrativt afslag på, da Stats- og Rigsadvokat ikke fandt, at der forelå noget "misforhold" mellem den afsagte dom og den skete frihedsberøvelse.

Byretten gav anklagemyndigheden medhold, hvorimod landsretten imødekom erstatningskravet.

Rigsadvokaten søgte herefter 3. instansbevilling og henviste navnlig til, at man rent administrativt først mente, at der forelå misforhold, hvis frihedsberøvelsen oversteg straffen med 50%! Heri var Højesteret ikke enig.

Da sagen må forventes bragt i Ugeskriftet, gengives nedenfor kun uddrag af Højesterets dom.

HD sag nr. 11/2009 (2. afd.), 4/5 2009

Anklagemyndigheden havde anket med påstand om frifindelse. E påstod stadfæstelse. Parterne var enige om, at det omtvistede beløb udgjorde 47.850 kr.

Resten er citat af dommen:

"Anbringender

Rigsadvokaten har anført, at bestemmelsen i retsplejelovens § 1018 a, stk. 2, er fakultativ, og at retten til erstatning beror på en konkret vurdering af forholdet mellem frihedsberøvelsen og strafforfølgningens udfald. Det fremgår således af forarbejderne til § 1018 a, stk. 2, 1. led, at det er en forudsætning for erstatning, at der kan påvises et

klart misforhold mellem på den ene side det straffeprocessuelle indgreb og på den anden side sagens karakter og det påsigtede forholds grovhed. Det fremgår endvidere, at erstatning efter § 1018 a, stk. 2, 2. led, kun kan tilkendes, såfremt der foreligger ganske særlige holdepunkter herfor. Medmindre der foreligger særlige omstændigheder, ydes der efter rigsadvokatens praksis ikke erstatning efter § 1018 a, stk. 2, når den idømte straf ikke er af længerevarende karakter, og frihedsberøvelsen ikke overstiger straffen med omkring 50 %. Frihedsberøvelsen af E svarende til 1 år og 75 dage står efter en konkret vurdering ikke i klart misforhold til den straf på 1 års fængsel, som han blev idømt for overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 2, jf. stk. 1, 1. pkt. Heller ikke det forhold, at E i tiden fra byrettens dom til landsrettens dom var frihedsberøvet i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1, kan føre til, at der ydes ham erstatning efter § 1018 a, stk. 2.

E har heroverfor navnlig gjort gældende, at en frihedsberøvelse, der overstiger en straf på 1 års fængsel med 75 dage, ikke står i rimeligt forhold til straffen. Hvis byretten i straffesagen var nået til samme resultat som landsretten, ville han formentlig være blevet løsladt efter byretsdommen. Erstatningskravet er derfor opstået som følge af den efter byretsdommen - mod hans protest - skete frihedsberøvelse i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1. Bestemmelsen i § 1018 a, stk. 2, og dens forarbejder giver ikke grundlag for en administrativ praksis, hvorefter misforhold først indtræder, når frihedsberøvelsen overstiger straffen med 50 %.

Supplerende sagsfremstilling

I betænkning nr. 801/1977 om erstatning i anledning af strafferetslig forfølgning hedder det bl.a. (betænkningen side 38 f):

"Et særligt problem opstår, hvor frifindelsen (eller påtaleopgivelsen) kun er delvis, således at der frifindes for nogle forhold, men domfældes for andre. ....

En fakultativ bestemmelse åbner ligeledes bedre mulighed for en konkret vurdering af, hvorvidt forholdet mellem de iværksatte strafforfølgningsskridt og den endelige sanktion kan begrunde erstatning i den enkelte sag.

Afgrænsningen af en sådan fakultativ bestemmelses område bør som anført knyttes til det forhold, at de anvendte straffeprocessuelle foranstaltninger har været af mere indgribende karakter end den pågældende sanktion; at der med andre ord er sket en tilsidesættelse af proportionalitetsgrundsætningen. På den anden side egner kriteriet "mere indgribende" sig efter udvalgets opfattelse ikke til optagelse i lovens tekst. Selv om der i visse tilfælde ikke vil være tvivl om, hvorvidt betingelsen er opfyldt (f.eks. hvor otte måneders varetægt efterfølges af fire måneders fængsel), vil det i

mangfoldige andre situationer være vanskeligt at måle indgrebet med sanktionen (f.eks. ved påtalefrafald eller betinget dom med visse vilkår, dom til anbringelse under åndssvageforsorgen o.a.).

Udvalget har derfor (jfr. udkastet § 1018 a, stk. 2) foretrukket en anden formulering:

"... den under sagen anvendte frihedsberøvelse ikke står i rimeligt forhold til strafforfølgningens udfald".

Som vejledende momenter for det skøn, der herefter skal udøves i anvendelsen af den foreslåede bestemmelse, kan der bl.a. peges på følgende:

- Erstatning må i almindelighed være udelukket (eller nedsættes), hvor sigtede selv har foranlediget indgrebet.
- Erstatning må ligeledes være udelukket i det omfang, indgrebet (især varetægt) er afgørende for, at den mildere sanktion overhovedet vælges.
- Herudover er det en forudsætning for erstatning, at der kan påpeges et klart misforhold mellem på den ene side det processuelle indgreb og på den anden side sagens karakter og det påsigtede forholds grovhed. - I de ovennævnte klare tilfælde, hvor sanktionen er umiddelbart sammenlignelig med tvangsforanstaltningen (f.eks. hvor 8 måneders varetægt efterfølges af 4 måneders ubetinget fængsel), vil erstatning relativt ofte kunne gives, idet sanktionen i disse tilfælde i højere grad er udtryk for en egentlig vurdering af forholdets grovhed end ved andre sanktioner som f.eks. påtalefrafald på vilkår.
..."

I bemærkningerne til det forslag til retsplejelovens § 1018 a, der blev vedtaget ved lov nr. 243 af 8. juni 1978, og som uændret fortsat er gældende, hedder det bl.a. (Folketingstidende 1977-78, tillæg A, sp. 2400):

"Justitsministeriet kan tiltræde udvalgets bemærkninger i betænkningen side 38-39 om de momenter, som der bør lægges vægt på ved udøvelse af skønnet over, om erstatning skal ydes."

I de særlige bemærkninger til lovudkastets § 1018 c, svarende til lovens § 1018 d, hedder det side 55 i betænkning nr. 801/1977 bl.a.:

"For så vidt angår den særlige situation, hvor der nok er sket domfældelse, men hvor der alligevel består et misforhold mellem den idømte sanktion og den allerede an-

vendte foranstaltning, er der anvendt en mere enkel formulering i udkastets § 1018 c, andet punktum, end i § 1018 a, stk. 2. Hvor en sanktion formildes efter genoptagelse eller anke, vil det i praksis almindeligvis fremtræde som en nedsættelse af straffen inden for samme strafart. Der knytter sig derfor ikke i disse tilfælde betænkeligheder til at anvende udtrykket "mere indgribende" retsfølger som beskrivelse af erstatningsbetingelsen. ..."

Højesterets begrundelse og resultat

E blev ved Østre Landsrets ankedom af 14. februar 2006 straffet med fængsel i 1 år. Han havde indtil da været varetægtsfængslet fra den 14. december 2004, heraf i isolation indtil den 17. januar 2005. I medfør af straffelovens § 86, stk. 1, skulle der herefter afkortes 1 år og 75 dage i den idømte fængselsstraf. Frihedsberøvelsen overstiger således straffen med 75 dage.

Højesteret tiltræder, at frihedsberøvelsen ikke står i rimeligt forhold til strafforfølgningens udfald, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 2, 1. led, og at E derfor har krav på erstatning for frihedsberøvelse i 75 dage. Højesteret stadfæster herefter landsrettens dom med den ændring, der følger af parternes enighed om den beløbsmæssige opgørelse af erstatningen.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes, dog således at erstatningen fastsættes til 47.850 kr.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for Højesteret."

- oo0oo -

Det fremgik bl.a. af forsvarerens påstandsdokument, at der ikke i det fremlagte materiale sås holdepunkter for, at "misforhold" først indtræder, når frihedsberøvelsen overstiger straffen med 50%. Forsvareren havde i øvrigt fremlagt alle sine indsigelsskrivelser i forbindelse med forlængelse af varetægtsfængslingen, hvor han påpegede det uheldige i, at man i medfør af RPL § 762, stk. 2, nr. 1, lod indstævnte forhåndsafsone en omtvistet dom. Byrettens dom, for så vidt angik hovedforholdet, hvilede på et spinkelt bevisgrundlag, og retshåndhævelsessynspunktet var på daværende tidspunkt tilstrækkeligt tilgodeset, jfr. UfR 2001.431 H.

Færdselsloven - Hastighed - Ulovlig skiltning - Frifindelse - Sagsomkostninger til valgt forsvarer

Færdselslovens § 4 og retsplejelovens § 1007

T var - ud over at have kørt uden sikkerhedssele - tiltalt for at have kørt med 67 km/t på en ringvej, selv om der var midlertidig færdselstavle om 50 km/t. Da der ikke var søgt om tilladelse til at opsætte den pgl. færdselstavle, blev T frifundet for hastighedsforseelsen. Den valgte forsvarer blev undtagelsesvis tilkendt salær af statskassen, henset til, at T blev frifundet i det ikke erkendte forhold.

Retten i Roskilde 11A-1316/2008, 22/4 og 6/5 2009

T var - ud over at have kørt uden sikkerhedssele - tiltalt for overtrædelse af færdselslovens § 4, stk. 1, ved i oktober 2007 at have kørt med en hastighed på 67 km/t, selv om det ved færdselstavle var angivet, at den højst tilladte hastighed var 50 km/t, en hastighedsovertrædelse på 30% eller derover.

Der var påstand om bødestraf.

T erkendte den manglende sikkerhedssele, men nægtede sig skyldig i forhold 2.

T forklarede bl.a., at der på Ringvejen normalt var en hastighedsbegrænsning på 70 km/t. Det kunne godt passe, at han den pgl. dag kørte 67 km/t. Han bemærkede ikke noget vejarbejde. Han kørte uden om en holdende kassevogn og blev stoppet af politiet. Han havde ikke set nogen 50 km/t-færdselstavle. Senere gik han tilbage og så en lav 50 km/t tavle bag det sted, hvor kassevognen havde holdt ind. Skiltet med 70 km/t var ikke afblændet. Han fotograferede efterfølgende stedet.

En politiassistent forklarede bl.a., at der på strækningen var en midlertidig hastighedsbegrænsning på grund af vejarbejde. Han forklarede herefter om lasermålingen. Der var vejarbejde i gang før og efter målingen og vejafspærringsmateriel på kørebanelen. Han havde ikke kunnet se, om en bil holdt foran tavlen.

Kommunens korrespondance med politiet var fremlagt.

Byretten fandt efter T's erkendelse denne skyldig i at have kørt uden sikkerhedssele, hvilket kostede en bøde på 500 kr., men bemærkede bl.a. vedr. forhold 2:

"Det følger af bekendtgørelse nr. 783 af 6. juli 2006 om anvendelse af vejafmærkning, §§ 2 og 3, stk. 2, at vejmyndigheden skal indhente forudgående samtykke fra politiet, inden der etableres hastighedsbegrænsning i forbindelse med vejarbejde.

Det er ubestridt, at færdselstavle C55 lokal hastighedsbegrænsning ikke er anført i Ringsted Kommunes brev af 11. juni 2007 med vedlagte tegninger. Retten lægger herefter til grund, at der ikke forelå samtykke fra politiet til at opsætte vejafmærkning vedrørende hastighedsbegrænsning.

Herefter finder retten, at skiltningen med hastighedsbegrænsning på 50 km/t var opsat i strid med bekendtgørelsen, og skiltningen var derfor ikke lovlig.

Under disse omstændigheder har tiltalte ikke overskredet den højst tilladte hastighed, hvorfor tiltalte frifindes for så vidt angår forhold 2."

T havde haft valgt forsvarer. Ved et senere retsmøde tog man stilling til refusion af sagsomkostninger:

"Retten bemærker, at T med advokat A mødte forgæves til retsmøde og ventede 1½ time den 4. april 2008, idet retten ved en fejl ikke havde givet advokat A besked om, at retsmødet var aflyst.

Der var hovedforhandling den 19. august 2008, hvor sagen blev udsat med henblik på at fremskaffe yderligere dokumentation. Retten bemærker i den forbindelse, at advokat A ved brev af 31. maj 2008 havde bedt Midt- og Vestsjællands Politi om denne dokumentation.

Hovedforhandling blev afsluttet ved retsmøde den 15. april 2009.

Under hensyn til disse omstændigheder samt under hensyn til, at tiltalte blev frifundet for det ikke erkendte forhold, finder retten det rimeligt, at den valgte forsvarer, advokat A, undtagelsesvis tilkendes et beløb på 6.000 kr. med tillæg af moms, som betales af statskassen, jf. retsplejelovens § 1007, stk. 2.

Retten har ved fastsættelsen af beløbet lagt vægt på sagens omfang, de afholdte retsmøder, samt at beløb, der tilkendes valgt forsvarer, ikke kan overstige, hvad der i sagen ville være blevet tilkendt en beskikket forsvarer."

- 00000 -

Forsvareren bemærker bl.a.:

"Retten i Roskilde kom til tilsvarende resultat som Retten i Kolding, hvis dom af 24. januar 2008 blev påberåbt.

Kommunen havde søgt politiets samtykke til opsætning af B 11, "ubetinget vigepligt", hvortil politiet ikke havde bemærkninger. Til ansøgningen var bilagt 5 tegninger. C 55 var ikke nævnt.

Anklagemyndigheden gjorde gældende, at dette beroede på undskyldelig fejl eller forglemmelse og at der altid var hastighedsbegrænsning ved vejarbejde."

Landsforeningens Meddelelse 69/2009

Våbenloven - Tilregnelser - Frifindelse

Våbenlovens § 4

K blev stoppet med en køkkenkniv i bilen, men blev frifundet for overtrædelse af våbenloven, da man ikke kunne tilsidesætte hendes forklaring om, at hun ikke vidste, at den omhandlede kniv lå i bilen, idet hun regnede med, at den var blevet medtaget af politiet ved en tidligere anholdelse ca. 50 dage i forvejen, hvorfor besiddelsen nu hverken kunne tilregnes hende som forsætlig eller uagtsom.

Københavns Byret SS 1-6511/2009, 13/5 2009

K på 22 år var tiltalt for overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, jfr. § 10, stk. 3, jfr. våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 1, jfr. § 43, stk. 4, ved i oktober 2008 i en personbil uden anerkendelsesværdigt formål og uden politiets tilladelse at have besiddet en kniv med en bladlængde på 21 cm.

Der var påstand om fængselsstraf.

K påstod frifindelse. K forklarede:

".. at hun kan anerkende, at kniven, der tilhører hendes mormor, lå i bilen den pågældende dag. Hun vidste ikke, at kniven lå der. Den 3. september 2008, hvor hun var ude og lave mad med en veninde, havde hun medbragt kniven. I den forbindelse blev de tilbageholdt af politiet, og politiet ransagede bilen. Hun oplyste dengang politiet om, at der lå en kniv i bilen, idet de havde været ude og lave mad. Politiet havde sagt til hende, at bilen blev ransaget, og at kniven så ville blive fundet. Hun har herefter ikke set kniven i bilen, før hun den 24. oktober 2008 blev stoppet af politiet. Politiet

fandt kniven liggende mellem forsæderne - under passagersædet, i venstre side. Hun havde ikke den 24. oktober 2008 modtaget noget fra politiet om sagen den 3. september 2008. Hun var derfor af den opfattelse, at politiet havde taget kniven med. Hun har først den 19. februar 2009 fået meddelelse om, at påtalen vedrørende forholdet den 3. september 2008 blev opgivet. I forbindelse med anholdelsen den 24. oktober 2008 oplyste tiltalte om den tidligere episode, hvilket politiet var ligeglade med. Grunden til at hun blev stoppet den 24. oktober 2008 var, at de fandt bilen mistænkelig, idet hun havde nogle venner og veninder med..."

En politiassistent forklarede vedr. ransagningen i oktober:

"... Vidnet forklarede, at de foretog en ransagning af tiltaltes bil den pågældende dag, hvor de fandt en køkkenkniv. Køkkenkniven var presset ned mellem midterkonsollen og førersædet, og kunne ikke ses udefra. Tiltalte forklarede politiet, at kniven havde ligget der noget tid, og at hun ikke havde fået den fjernet. Hun oplyste også, at den havde været brugt i forbindelse med, at hun havde været ude og lave mad, og at hun tidligere var tilbageholdt af politiet på grund af kniven, men uden at der blev rejst tiltale. Kniven var blevet placeret i bilen, ved den tidligere lejlighed. .."

Rettens begrundelse og afgørelse:

"Efter bevisførelsen kan retten ikke tilsidesætte tiltaltes forklaring om, at hun ikke vidste at den omhandlede kniv lå i bilen, og at hun regnede med, at politiet havde taget kniven med ved den tidligere anholdelse den 3. september 2008. Herefter finder retten det ikke bevist, at tiltalte havde forsæt til besiddelse af kniven eller at besiddelsen kan tilregnes tiltalte som uagtsomt. Tiltalte frifindes derfor for den rejste tiltale.

Tiltalte frifindes for påstanden om konfiskation."